

Kép és szöveg:
Manek Attila

Térdkoptató, deréksajdító utakon Posei

USZONYYOS BARLA

„Sok van, mi csodálatos
De az embernél nincs semmi csodálatosabb

Ó az, ki...”

Tényleg, ki is? Mondjuk, legyen a barlangász! Talál egy üreget, belepréseli magát, aztán igyekszik továbbjutni a föld alá. Kis lámpácskát visz magával, és kúszik, mászik, föl s le, oldalt, hátrafelé. Görnyed, kapaszkodik, trapézol, köteleken szenved, kukacként araszol hihetetlen szűkületeken át. Aztán egyszer csak kiszélesedik a tér, a lámpa pislákoló fénye csodálatos kőképződményeken táncol. A barlangász papírt, iránytűt vesz elő, mérícskél, térképet rajzol, és folytatja térdkoptató, deréksajdító útját.

Új járatokat keres. Egyre csúszósabb a talaj, egyre párásabb a levegő a csöpögő víztől. A barlangász megtorpan: útját tő zárja el, pedig talán a vízzel telt üreg mögött egy még szebb, tágasabb terem rejtezik. A barlangász csalódottan visszafordul.

Egymással kiegészülve

A történetnek azonban nincs vége. Jön valaki, aki lehet, hogy a barlangásznál is csodálatosabb. Úgy hívják, hogy bűvár. Ez a fajta rendszerint a szép, tiszta vizekben érzi magát elemében, ahol színes halacszkák fickándoznak a lengedező vízínövények vagy korallágacszkák között. De sokszor ennél sokkal mostohább körülmények közé kényszerül, sötét, piszkos lében úszkál – ilyenkor általában dolgozik. Lehet, hogy kenyeret keres, lehet, hogy egy paradicsomi utazásra gyűjtöget.

Na már most: a barlangász találkozik a bűvárral, és elpanaszolja neki, hogy nem tud továbbmenni, holmi vizek miatt. És ebből a találkozásból lesz a legőrültebb... vagy mit is mondok, a legcsodálatosabb valaki: ez a víz alatti barlangkutató. Ő ugyanúgy végigjárja a barlang minden zugát, de még fokozza is az élvezeteket. Felszerelését mint valami keresztet végighúzza, tolja, ráncigálja a barlan-

gi stációkon. S miután a 20 kilogrammos légzőkészülékek, az ólomnehezékek, gumiruhák, lámpák, egyebek a vízhez szállíttatnak, ott egy zsebkendőnyi helyen a kutató magára aggatja mindezt, sőt a biztonság kedvéért a légzőautomatából, a lámpákból kettőt is magához vesz. Aztán egy kötél végét kezébe ragadva belesobban a rendszerint igen hűvös, sötét, ismeretlen mélységbe.

Az első pillanatban a víz még biztatóan áttetsző, de hamarosan zavaros tejjé változik, amikor az uszonyos lábak felkavarják az évezredek üledékeit. A bűvart követi egy társa is, míg a többiek a víz szélén lesik, mikor jár le az előre megbeszéltek merülési idő. Ha azután a bűvár nem jön vissza időben a szifonból, a biztosító bűvár, aki addig a parton teljesen beöltözve várakozik, és izzad, mint ha szaunázna, elindul, hogy megkeresse társát. Az első merülő eközben

vagy talál valamilyen átjárót a számtalan kisebb-nagyobb üreg között, vagy nem.

A visszaút mindenképpen veszélyes. A víz már teljesen zavaros, nem lehet tudni, hol van lent és fönt. A maszk előtt a vízmentes lámpa halvány fényében összevissza áramlanak az izsapszemcsék, ahogy a reduktorból kiáramló elhasznált levegő tereli őket. Csak a kötél segíthet a felszínre. Ha azt elengedi a kapkodó kéz, a mély világa foglyul ejt. A víz alatti barlang tele van kiálló képződményekkel, amibe a felszerelés beleakadhat. A lámpák kiéghetnek, a légzőautomata elromolhat. Naná, hogy el is romlik!

Veszélyes pillanatok

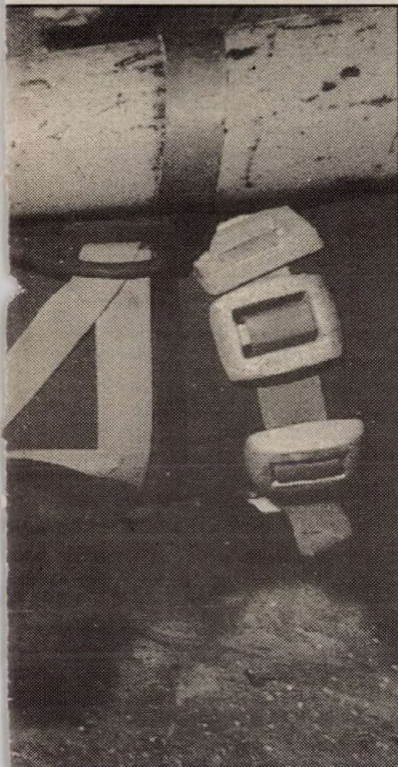
A rekeszizom dolgozna, a tüdőt tele kéne préselni levegővel, de mintha valami óriási kéz befogná a száját. Csak nyugalom! Most csak nyugalom! A halántékdob dobolni kezd. Mit is kell most csinálnod? A jobbod tapogatva keresi a tartalék reduktort. Itt kell lennie valahol. A nyakadba volt akasztva a zsinórja... Megvan! Szád-

hoz emelni, kicserélni a döglött szerkezettel. Levegőt fújni, hogy a benne lévő víz eltávozzon. De már nincs mit

Az asztmás gyerekek gyógyítására tett alapítvány nyitott, bárki hozzájárulhat az OTP 868-000835-ös csekkszámomra.

ANGÁSZOK

Átjáró keresése közben

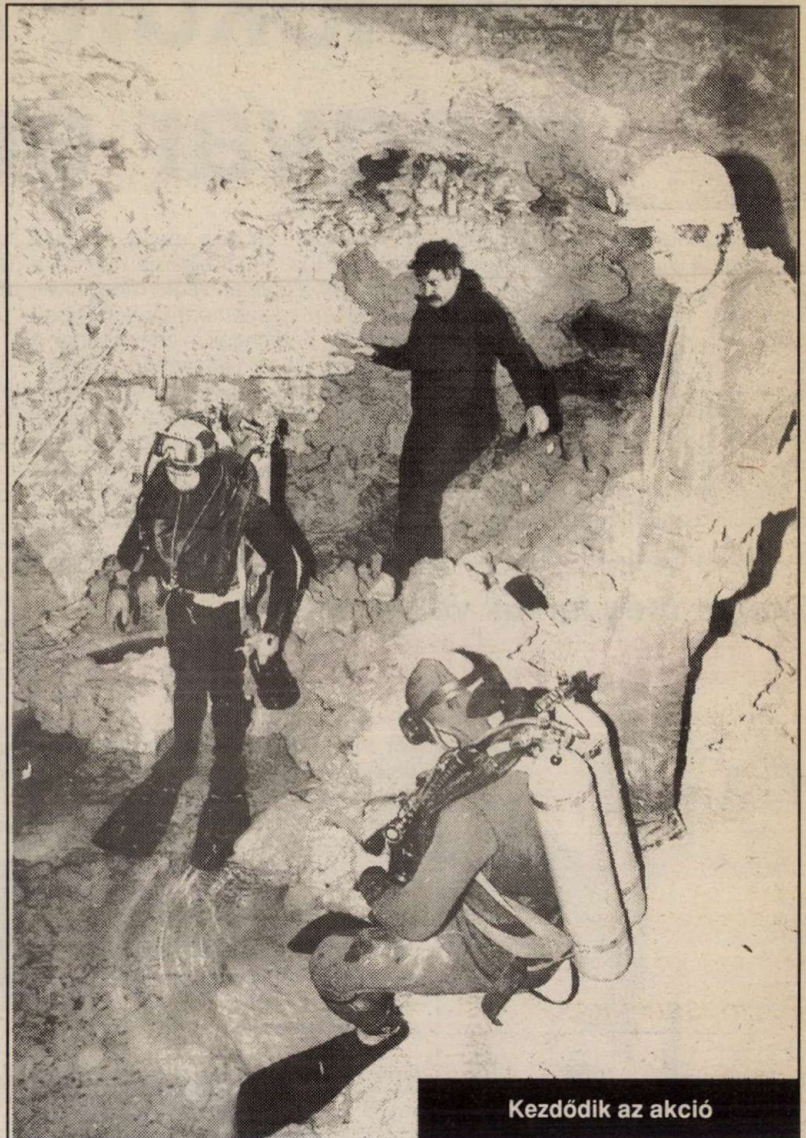
fújni, csak szívni tud a tüdő. A vízzel kevert levegő szörcsögve áramlik be a szádba. Ki-be, ki-be: kitisztul. Jön a

levegő. Minden oké! A társad lámpája most egészen közelről villan fel. Még nem is vehette észre, hogy valami nincs rendben...

A hasonló esetek, de főleg a kötél elvesztése, a helyes irány elvétele okozhatja a legnagyobb bajt. Az ijedség miatt az a fránya mellékvese adrenalinot lök a vérbe, ami félelemhullámot vált ki, bénul a gondolkodás, és egy nem irányítható menekülési reakció lép fel. Ráadásul a szívverés is felgyorsul, emelkedik a vérnyomás, a légzés kapkodóvá válik, a bűvár rettegni kezd a megfulladástól. És akkor, a félelem miatt, újabb adrenalinfröccs! Ördögi körforgás. A szifonpánik alapos munkát végezhet: az áldozat úgy hal meg, hogy a palackjában még elegendő levegő van, és a tüdejébe sem kerül víz. Mindez hál' istennek most nem következett be, újra a felszínen van mindenki. Kimerülten, csapzottan neki lehet indulni a visszafelé vezető útnak. A szűk járatokban meg-megpihenők a lámpák fényében gőzölögnek, mint a hideg kőre vetett mosogatórongyok.

Mindezt miért? Mert az embernél nincs semmi csodálatosabb? A látványért, azért, hogy az ember érezze, legyőzte önmagát?

Tulajdonképpen itt Tapolcán, ahol most a Budapest XXII. kerületi *Poseidon SE* tagjaival túráztunk, van gya-

Kezdődik az akció

korlati célja mindennek. A híres tapolcai barlangok régóta idegenforgalmi és gyógyászati célokat szolgálnak. A tavas barlangban régebben csónakázni lehetett, míg aztán a bőszi bauxitbányászat közben a karsztvizeket elterelték, és ráadásul a Tapolca környéki lápos vidéket is lecsapolták. Most száraz lábbal járhatunk a barlangturisták részére kiépített részében.

Lassan egy évtizede gondozzák sikeresen a város asztmás gyerekeit a klímaterápiával, sporttal, gyógytornával, jógával, zenével, speciális tréningekkel és sok-sok játékkal a városi kórházban. Az eredmény: csökkenő betegségtudat, önállóság, múlt panaszok, javulás minden téren. Egy baj van csak, a kevés férőhely miatt nem tudják a máshol lakó gyermekeket fogadni. Ezért a Tapolcai Gyógybarlang Baráti Körének tagjai elhatározták, hogy egy 40 ágyas, minden komforttal és szakmai igénytelenséggel rendelkező intézetet építtetnek, ahol a gyerekek iskolai tanulmányaik folytatása mellett vehetnek részt a négyhetes rehabilitációs kúrán. A város, a különböző vállalatok és magánszemélyek adakozásából gyűjtött összegből meg is kezdődött az építkezés, de a befejezéshez és a felszerelések vásárlásához nagyon sok pénz hiányzik még.

A barlangterápiás osztály főorvosa, *dr. Horváth Tibor* a nehézségek ellenére sokakkal együtt bizakodó, és hisz az alapítvány sikerében. Nem hiába: „Sok van, mi csodálatos...”

Kara Zoltán és Markos Tibor

Gyógyító barlangok

A város másik híres barlangja a kórház alatt húzódik. Klímája gyógyító hatással van a krónikus hörghurutra és az asztmatikus megbetegedésekre. A két barlangrendszer között a hagyomány szerint összeköttetés van. Ha a kutatók esetleg felfedeznek valaha, valahol egy újabb nagyobb termet, azt szintén a gyógyítás szolgálatába lehetne állítani. Egyelőre ez az elképzelés csak álom, sötétjüket tovább őrzik a vermek. A tennivalók a felszínen maradnak.